

Motion till riksdagen 2019/20:3532

av **Hanna Gunnarsson m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2019/20:86 Svenskt deltagande i militär insats för stärkt säkerhet i Mali

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur Sverige kan bidra ytterligare till stabiliseringen av utvecklingen i Mali genom att utöka Sveriges bidrag till FN:s insats Minusma och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen avslår regeringens proposition 2019/20:86 Svenskt deltagande i militär insats för stärkt säkerhet i Mali.

Motivering

I regeringens proposition föreslås att riksdagen ger sitt medgivande till ett svenskt deltagande i den franska militära insatsen Task Force Takuba i Mali om högst 250 personer.

Mali är ett av världens fattigaste och mest biståndsberoende länder, och nära tre av fyra malier lever på mindre än 2 dollar om dagen. Samtidigt är säkerhetsläget mycket instabilt. Landet är drabbat av återkommande terrorattentat, och situationen i fråga om mänskliga rättigheter är alarmerande. Därtill råder en utbredd straffrihet.

Under 20 års tid, mellan 1992 och 2012, var Mali en relativt stabil demokrati. När ett inbördeskrig bröt ut i januari 2012 och en militärkupp genomfördes i mars samma år riktades världens blickar mot Mali. Utvecklingen har varit dramatisk de senaste åren men bottenar i grundläggande problem i Mali som går långt tillbaka. Centralregeringen har alltid varit svag. Under decennier har befolkningen i norra Mali, huvudsakligen tuareger, upplevt att de diskriminerats av regeringen och vid en rad tillfällen revolterat. Dessa stora utmaningar har förvärrats av klimatförändringar, ökande livsmedelspriser, en växande narkotikahandel genom Sahara och väpnade konflikter i grannländerna.

Omfattande folkliga protester 1991 banade väg för politiska reformer och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna. Under de två kommande decennierna genomförde Mali en rad i grunden demokratiska val, men den politiska ledningen i Bamako lyckades inte hantera landets grundläggande utmaningar. Efter Gaddafis fall skedde ett starkt inflöde av vapen från Libyen, och turbulensen i regionen underblåste det redan starka folkliga missnöje som bredd ut sig, inte minst i de norra delarna av landet. Denna utveckling i kombination med att flera militanta islamistiska grupper etablerat sig i landet utgjorde grundorsakerna till att inbördeskriget blossade upp 2012.

Trots flera förhandlingar och att ett fredsavtal ingicks 2015 har striderna fortsatt, och läget är alltså instabilt. Flera terrorattacker har genomförts, bl.a. mot Minusma, den internationella FN-insats som övervakar säkerheten i landet och som Sverige deltar i. I de norra delarna av landet har den humanitära situationen varit svår, då hjälpinsatser hindrats av den våldsamma situationen, och 2015 varnade FN för en svältkatastrof. Behovet av humanitärt stöd är mycket stort.

Sedan 1990-talet bedriver Sverige utvecklingssamarbete med Mali. I samband med kuppen 2012 avbröts det bilaterala stödet, och det svenska biståndet kanaliserades i stället via FN-organ och frivilligorganisationer. I april 2013 återupptogs det bilaterala biståndet. Sverige har också varit en stor givare av humanitärt bistånd till Mali. Vänsterpartiet anser att det är av stor vikt att Sverige bedriver ett långsiktigt utvecklingssamarbete med Mali och välkomnade att regeringen 2010 beslutade att öppna en svensk ambassad i Bamako.

Vänsterpartiet ser också positivt på och har stöttat varje beslut om det svenska deltagandet i Minusma, och vi vill uttrycka vårt stora tack till alla som har deltagit i insatsen och i Sveriges övriga utvecklingsarbete i Mali. Inom Minusma bidrar Sverige med ett underrättelseförband och en nationell stödenhet. Målet för Minusma är att stödja genomförandet av fredsavtalet från 2015 med ett stort och brett civilt arbete samt militära styrkor. I FN-resolution 2295 anges vilka uppgifter som är prioriterade för insatsen. Där nämns bl.a. att stödja den maliska regeringens och de väpnade gruppernas implementering av fredsavtalet, att verka för dialog och försoning och minska spänningar mellan grupperingar samt att främja och skydda respekten för mänskliga rättigheter. Implementeringen av FN:s resolution 1325 om kvinnors deltagande i arbetet för fred och säkerhet är också en viktig uppgift där Sverige har bidragit genom bl.a. arbetet i FN:s säkerhetsråd.

Regeringen bör utreda hur Sverige kan bidra ytterligare till stabiliseringen av utvecklingen i Mali genom att utöka Sveriges bidrag till FN:s insats Minusma. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Militära insatser bör ledas av FN

Task Force Takuba är en del av den franska insatsen Barkhane. Den skiljer sig från FN:s fredsbevarande insats Minusma genom att vara en offensiv insats som är inriktad på bekämpning av beväpnade terroristgrupper, och det är därmed en insats som innebär mycket större risker för den utsända personalen. I propositionen beskrivs den folkrättsliga grunden för ett svenskt deltagande i Task Force Takuba. För Vänsterpartiet är det en förutsättning att det finns en tydlig folkrättslig grund för att delta i internationella insatser. Alla beslut om militärt våld som en sista utväg för att skydda freden och de

mänskliga rättigheterna ska ske på FN:s uppdrag eller annan folkrättslig grund. Samtidigt är det viktigt att göra en enskild bedömning i varje enskilt fall.

Just nu befinner sig hela världen mitt i en kris på grund av coronaepidemin. Vi vet att det påverkar flera av de länder som är involverade i Operation Barkhane, och det är ytterligare en aspekt att ta med i diskussionen om deltagande i Task Force Takuba. Vänsterpartiet ser stora risker med att delta i en ny internationell insats i detta osäkra läge.

FN är den viktigaste internationella organisationen för frågor som rör konflikter, säkerhet och nedrustning, även om FN också har brister som måste åtgärdas. Genom folkrätten har FN en särställning som det organ som kan ge mandat till internationella militära insatser med folkrättslig grund. Vänsterpartiets önskan är att FN ska ha kapacitet och förmåga att genomföra alla internationella insatser själva. Så är dock inte fallet. Under det senaste decenniet har FN delegerat genomförandet av ett stort antal internationella insatser till andra organisationer. Vänsterpartiet har därför i vissa fall stöttat svenskt deltagande i insatser som beslutats av FN men genomförts av andra organisationer eller länder. Det ska dock finnas mycket goda skäl för att Sverige ska delta i en sådan insats.

Just nu pågår en omstrukturering av den svenska insatsen i Mali, vilken bl.a. innebär att man minskar insatsen med ca 100 personer och byter geografiskt område i landet. Samtidigt håller Försvarsmakten på att riva den stora Camp Nobel utanför Timbuktu för att flytta det svenska förbandet till en annan del av Mali. Vi förstår och står bakom argumenten om att Försvarsmaktens resurser behövs för att utveckla verksamheten på hemmaplan för att bl.a. kunna utöka utbildningen av värnpliktiga. Men i ljuset av detta framstår det som märkligt att göra helt om och skicka ner en ny styrka, denna gång till Task Force Takuba och Barkhane. Att minska Sveriges deltagande i FN-insatsen Minusma och samtidigt skicka nya soldater till en offensiv insats under ledning av Frankrike är inte en utveckling som Vänsterpartiet stöder.

Erfarenheterna från Afghanistan har visat på svårigheten för medborgarna att se skillnad på olika internationella insatser, mål och syften. Mot denna bakgrund är det svårt att förstå varför Sverige som land bör delta i en parallell insats i landet, utöver den som styrs av FN.

I propositionen nämns också hur Sveriges deltagande i Task Force Takuba även har till målsättning att bygga operativ förmåga hos nationella förband och staber samt bidra till stärkta försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten med Frankrike och andra länder som deltar i insatsen. Vänsterpartiet anser att det vid internationella insatser alltid är behovet i de krisdrabbade områdena som ska styra och aldrig svenska intressen.

Vänsterpartiet vill att Sveriges försvarsmakt ska kunna hjälpa till internationellt och vid behov agera fredsbevarande i andra delar av världen. Vi värnar folkrätten, mänskliga rättigheter och konfliktförebyggande insatser. Det svenska försvaret deltar i internationella insatser, inte för att kriga, utan för att vara med och säkra fred och bygga upp samhällen, tillsammans med stora civila insatser med bistånd och utvecklingsarbete. Därför har vi sagt ja till ett svenskt deltagande i FN-insatsen Minusma, och därför säger vi nej till ett svenskt deltagande i Task Force Takuba. Under diskussionen om detta ärende har vi nåtts av information om att Norge har fattat beslut om att inte gå med i Task Force Takuba, ett klokt beslut som vi anser att Sverige ska följa.

Riksdagen bör avslå regeringens proposition 2019/20:86 Svenskt deltagande i militär insats för stärkt säkerhet i Mali. Detta bör riksdagen besluta.

Hanna Gunnarsson (V)

Jens Holm (V)

Yasmine Posio (V)

Håkan Svenneling (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Elin Segerlind (V)

Jessica Thunander (V)